

Î N C H E I E R E

29 mai 2024

mun. Chișinău

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Completul de judecată, în componență:

Președinte, judecător

Judecători

Stela Procopciuc

Diana Stănilă

Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de Ursachii Nina, reprezentată de avocatul Burac Victor,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Ursachii Nina împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale cu privire la anularea actelor administrative, obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil, repararea prejudiciului moral și a cheltuielilor de asistență juridică,

împotriva deciziei din 25 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, prin care a fost respinsă cererea de apel depusă de Ursachii Nina și menținută hotărârea din 20 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă :

La La 27 noiembrie 2020, Ursachii Nina a depus în Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani cerere de chemare în judecată în ordinea contenciosului administrativ împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale, solicitând anularea deciziei nr. 6801 din 21 august 2020 privind respingerea cererii de reexaminare a pensiei, anularea deciziei de respingere a cererii prelabile nr. U-2204/20 din 22 octombrie 2020, obligarea reexaminării și admiterii cererii din 13 iulie 2020 de recalculare a pensiei, în baza actelor suplimentare ce atestă stagiul de cotizare al Ninei Ursachii, prin includerea în stagiul de cotizare a perioadei 11 aprilie 1994 – 03 ianuarie 2007, perioadă în care a fost încorporată în serviciul militar civil activ până la eliberarea în legătură cu trecerea în rezervă conform concluziilor comisiei medicale, ca inaptă pentru serviciul militar, cât și a stagiului lucrat după stabilirea pensiei, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii depuse reclamanta a indicat că, la 13 iulie 2020, a depus cererea nr. 91/2020/2018 pentru reexaminarea pensiei, anexând la aceasta carnetul de muncă și buletinul de identitate, în copii, iar la 23 august 2020, a recepționat actul administrativ individual defavorabil – decizia nr. 6801 din 21 august 2020 privind respingerea cererii de reexaminare a pensiei.

Potrivit reclamantei, în compartimentul perioada asigurată nu a fost inclus stagiul de cotizare din perioada 11 aprilie 1994 – 03 ianuarie 2007, perioadă în care a fost încorporată în serviciul militar civil activ, până la eliberarea în legătură cu trecerea în rezervă conform concluziilor comisiei medicale, care inapță pentru serviciul militar, adică o perioadă de aproape 13 ani.

În decizia contestată s-a indicat despre refuzul în reexaminarea pensiei pentru stagiul lucrat după stabilirea pensiei, deoarece, dreptul la recalcul l-au obținut beneficiarii de pensie pentru limită de vârstă stabilite conform Legii nr. 1544/1993.

Nefiind de acord cu decizia respectivă, la 30 septembrie 2020, reclamanta a depus cerere prealabilă la Casa Națională de Asigurări Sociale, însă, prin decizia nr. U-2204/20 din 22 octombrie 2020, cererea prealabilă a fost respinsă.

Reclamanta consideră ca fiind ilegale actele administrative contestate, menționând că, potrivit art. 33 din Legea nr. 156/1998, modificat prin Legea nr. 168/2019, de la 01 iulie 2020, dreptul la reexaminarea pensiei pentru limită de vârstă îl obțin beneficiarii de pensii, stabilite după 01 ianuarie 1999, care au realizat un stagiul de cotizare de cel puțin 10 ani. Cu toate acestea, potrivit actelor contestate, reclamanta beneficiază de pensie pentru vechime în muncă conform Legii nr. 1544/1993, deși conform deciziei din 21 august 2020, practic tot stagiul de cotizare al reclamantei include perioade în care a fost angajată în funcții care nu au nici o legătură cu serviciul militar, iar pe de altă parte, practic toată perioada serviciului militar civil activ al reclamantei, 11 aprilie 1994 – 03 ianuarie 2007, nu a fost inclusă în perioadă asigurată, contrar prevederilor art. 18 lit. a) din Legea nr/1544/1993.

Reclamanta a susținut, că pârâta a invocat ca temei de bază pentru refuzul de a satisface cererea prealabilă, faptul că i-a fost stabilită pensia pentru vechime în muncă conform Legii nr. 1544/1993, pe când se supun reexaminării doar pensiile stabilite pentru limita de vârstă. Reclamanta a considerat că această abordare este una formală și contravine cerințelor art. 51 alin. (1) din Legea nr. 1544/1993, așa cum, potrivit art. III pct. 1 din Legea nr. 290/2016, în titlul Legii nr. 156/1998, textul „pensiile de asigurări sociale de stat” s-au substituit cu textul „sistemul public de pensii”, respectiv, Legea nr. 156/1998, a fost redenumită din Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat în Legea privind sistemul public de pensii.

Astfel, reclamanta a insistat că, deși art. 51 alin. (1) din Legea nr. 1544/1993, face referință la Legea privind pensiile de asigurări sociale de stat, referința dată nefiind modificată, totuși este evident că, de fapt, art. 51 alin. (1) din Legea nr. 1544/1993, face referință la Legea nr. 156/1998, deoarece, prin efectul Legii nr. 290/2016, sintagma „pensiile de asigurări sociale de stat” din titlul Legii nr. 156/1998, a fost înlocuită cu sintagma „sistemul public de pensii”.

Respectiv, pensia stabilită conform Legii nr. 1544/1993, urmează să fie recalculată în termenele prevăzute de Legea nr. 156/1998, iar argumentele invocate în actele administrative contestate, sunt eronate și neîntemeiate.

Potrivit reclamantei, actele contestate au fost emise cu aplicarea eronată a legii, și anume, a art. 33 din Legea nr. 156/1998, și fără aplicarea unei legi care urma a fi aplicată, și anume, a art. 51 alin. (1) din Legea nr. 1544/1993, care prevăd expres dreptul la recalcularea pensiilor stabilite, în termenele stabilite la art. 33 din Legea 156/1998.

În aceste condiții, Ursachii Nina a solicitat anularea deciziei nr. 6801 din 21 august 2020 privind respingerea cererii de reexaminare a pensiei, anularea deciziei de respingere a cererii prealabile nr. U-2204/20 din 22 octombrie 2020, obligarea reexaminării și admiterii cererii din 13 iulie 2020 de recalculare a pensiei, în baza actelor suplimentare ce atestă stagiul de cotizare al Ninei Ursachii, prin includerea în stagiul de cotizare a perioadei 11 aprilie 1994 – 03 ianuarie 2007, perioadă în care a fost încorporată în serviciul militar civil activ până la eliberarea în legătură cu trecerea în rezervă conform concluziilor comisiei medicale, ca inapt pentru serviciul militar, cât și a stagiului lucrat după stabilirea pensiei, repararea prejudiciului moral și compensarea cheltuielilor de judecată.

Prin hotărârea din 20 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani, s-a respins acțiunea în contencios administrativ înaintată de Ursachii Nina împotriva Casei Naționale de Asigurări Sociale.

Prin decizia din 25 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Ursachii Nina și menținută hotărârea din 20 aprilie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a conchis că în condițiile speței, nu sunt aplicabile dispozițiile art. 33 din Legea nr. 156/1998, așa cum, prevederile Legii respective se aplică în exclusivitate în cazul în care se solicită recalcularea pensiilor pentru limită de vârstă, pe când Ursachii Nina beneficiază de pensie conform dispozițiilor Legii nr. 1544/1993, stabilită în condiții speciale, la acumularea vechimii în muncă necesară pentru stabilirea acesteia.

Concomitent, se impune a fi precizat, că norma art. 51 alin. (1) din Legea nr. 1544/1993, reglementează situația recalculării pensiilor militarilor stabilită conform dispozițiilor acestei legi, iar modalitatea și condițiile de recalculare a pensiilor respective, sunt prevăzute la norma art. 61 din Legea nr. 1544/1993.

Prin urmare, Casa Națională de Asigurări Sociale și Casa Teritorială de Asigurări Sociale Centru în mod just au supus examinării cererea depusă de Ursachii Nina prin prisma dispozițiilor art. 61 din Legea nr. 1544/1993.

La 27 ianuarie 2023, Ursachii Nina, reprezentată de avocatul Burac Victor, a expediat prin poșta electronică recursul nemotivat împotriva deciziei din 25 ianuarie 2023 a Curții de Apel Chișinău. La 02 martie 2023, a înaintat recursul motivat, solicitând admiterea cererii de recurs, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi decizii de admitere integral a acțiunii.

La 03 martie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat copia cererii de recurs intimă Casei Naționale de Asigurări Sociale, însă aceasta nu a făcut uz de dreptul său de a se expune asupra recursului printr-o referință.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a treia ”Procedura contenciosului administrativ” din Codul administrativ, în special prevederile cu privire la temeiurile recursului.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea menționată, prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Instanța de recurs constată că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 25 ianuarie 2023, dispozitivul fiind notificat participanților la proces prin poșta electronică la 26 ianuarie 2023 (f.d. 169), iar decizia motivată le-a fost comunicată la 31 ianuarie 2023 (f.d. 174).

Astfel, depunerea recursului nemotivat la 27 ianuarie 2023 (f.d. 170-173), precum și a motivării recursului la 02 martie 2023 (f.d. 175-181), este în termen.

Examinând admisibilitatea recursului înaintat de Ursachii Nina, reprezentată de avocatul Burac Victor, completul de judecată îl consideră drept inadmisibil.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 din același cod, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate, ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul de judecată reține că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că, Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului, dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne decizia instanței de apel contestată într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Instanța de recurs notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ.

În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, completul de judecată accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal

fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut.

Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85).

Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45).

Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, completul de judecată ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Ursachii Nina, reprezentată de avocatul Burac Victor.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Recursul depus de Ursachii Nina, reprezentată de avocatul Burac Victor, se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Stela Procopciuc

Judecători

Diana Stănilă

Ion Malanciuc